

Paskelbtas Id	:	C-789/23
Dokumento numeris	:	1
Registro numeris	:	1278166
Pateikimo data	:	21/12/2023
Įrašymo į registrą data	:	21/12/2023
Dokumento tipas	:	Prašymas priimti prejudicinį sprendimą
<hr/>		
Pateikimo per e-Curia referencinis numeris	:	Procesinis dokumentas DC198922
Rinkmenos numeris	:	1
Pateikėjas	:	Rodzienė Violeta (J362376)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gruodžio 20 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko (pranešėjas), Ernesto Spruogio, Arūno Sutkevičiaus, Mildos Vainienės ir Skirgailės Žalimienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos I. J. apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2022 m. birželio 29 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos I. J. skundą atsakovui valstybės įmonei Registrų centrui dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Byloje nagrinėjamas ginčas tarp pareiškėjos I. J. (toliau – ir pareiškėja) ir atsakovo valstybės įmonės (toliau – ir VĮ) Registrų centro (toliau – ir atsakovas) kilo dėl atsakovo 2022 m. kovo 9 d. priimto sprendimo Nr. S9840 (1.4 E) dėl turto padalijimo fakto (toliau – ir Sprendimas), kuriuo atsisakyta tenkinti pareiškėjos 2022 m. vasario 15 d. prašymą įregistruoti juridinį faktą (turto padalijimo faktą) dėl I. J. ir C. B. turto teisinio režimo Vedybų sutarčių registre (toliau – ir Registrar).

Teisinis pagrindas. Sąjungos teisė

2. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – ir SESV) 21 straipsnio 1 dalį „[k]iekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje laikydamasis Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų“.

Teisinis pagrindas. Nacionalinė teisė

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1284 „Dėl Vedybų sutarčių registro nuostatų patvirtinimo“ buvo patvirtinti Vedybų sutarčių registro nuostatai (toliau – ir Nuostatai). Nagrinėjamoje byloje aktuali 2015 m. rugsėjo 10 d. redakcija, su paskutiniais pakeitimais, atliktais 2020 m. liepos 8 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 773.

4. Nuostatai nustato Vedybų sutarčių registro paskirtį, objektus, Registro valdytoją ir tvarkytoją, jų teises ir pareigas, funkcijas, reglamentuoja Registro duomenų ir Registro informacijos (toliau – Registro duomenys), Registrui pateiktų dokumentų ir (ar) jų kopijų tvarkymą, sąveiką su kitais registrais, Registro duomenų saugą, Registro duomenų ir dokumentų teikimą ir naudojimą, Registro finansavimą, reorganizavimą ir likvidavimą (Nuostatų 1 p.). Registro paskirtis – registruoti Nuostatų 13 punkte nurodytus Registro objektus, rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti Registro duomenis ir Registrui pateiktų dokumentų kopijas, atlikti kitus Registro duomenų tvarkymo veiksmus (Nuostatų 2 p.).

5. Registro tvarkytoja yra valstybės įmonė Registrų centras (Nuostatų 8 p.).

6. Registro objektai yra vedybų sutartys (Nuostatų 13.1 p.), sugyventinių sutartys dėl bendrai įgyto ir naudojamo turto padalijimo pasibaigus bendram gyvenimui (Nuostatų 13.2 p.), turto padalijimo faktai, nurodyti Civiliniame kodekse (Nuostatų 13.3 p.).

7. Duomenų teikėjai yra notarai, patvirtinę vedybų, sugyventinių, turto padalijimo sutartis, šių sutarčių pakeitimus ar pabaigą (Nuostatų 21.1 p.); teismai, priėmę sprendimus dėl bendrosios jungtinės nuosavybės turto padalijimo, sutuoktinio ar sutuoktinių kreditorių, kurių teises pažeidė vedybų ar sugyventinių sutarties pakeitimas ar nutraukimas, pažeistų teisių atkūrimo, vedybų, sugyventinių ar turto padalijimo sutarčių pakeitimo ar pabaigos (Nuostatų 21.2 p.); asmenys, sudarę vedybų ar sugyventinių sutartį, – tik Nuostatų 68 punkte nustatytais atvejais (Nuostatų 21.3 p.).

8. Notaras, patvirtinęs turto padalijimo sutartį, arba teismas, priėmęs sprendimą dėl turto padalijimo, per 3 darbo dienas nuo sutarties patvirtinimo arba sprendimo įsiteisėjimo (jeigu byla pagal apeliacinį skundą perduota nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, – nuo bylos grąžinimo pirmosios instancijos teismui) pateikia Registro tvarkytojui pranešimą apie turto padalijimo faktą ir patvirtintos sutarties ar įsiteisėjusio teismo sprendimo skaitmeninę kopiją. Pranešime apie turto padalijimo faktą duomenų teikėjas turi nurodyti Nuostatų 17.2 – 17.9 papunkčiuose nurodytus duomenis (Nuostatų 45 p.).

9. Užsienio valstybėje sudaryta vedybų ar sugyventinių sutartis gali būti įregistruota Registre, jeigu vedybų ar sugyventinių sutartyje nurodytas bent vienos iš šių sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro (Nuostatų 67 p.).

10. Vienas iš sutuoktinių ar sugyventinių, pageidaujantis įregistruoti vedybų ar sugyventinių sutartį ar įrašyti sutarties pakeitimus, patvirtintus užsienio valstybėje, taip pat įrašyti duomenis apie tokios sutarties pabaigą, duomenis Registrui gali pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, paštu ar elektroniniu būdu Registro tvarkytojo nustatyta tvarka (Nuostatų 68 p.).

Reikšmingos faktinės aplinkybės

11. Nagrinėjamoje administracinėje nustatyta, kad (duomenys neskelbtini) mieste (Italijoje) (duomenys neskelbtini) pareiškėja ir Italijos pilietis C. B. sudarė santuoką. Santuoka įregistruota (duomenys neskelbtini) savivaldybės 2006 m. santuokų liudijimų registre. Santuokos liudijimo išrašė nurodyta pastaba, jog santuokos liudijime yra deklaruotas sutuoktinių pasirinktas turto atskyrimo būdas.

12. Pareiškėja 2022 m. vasario 15 d. kreipėsi į atsakovą, prašydama įregistruoti juridinį faktą (turto padalijimo faktą) dėl pareiškėjos ir C. B. turto teisinio režimo Vedybų sutarčių registre.

13. Išnagrinėjęs pareiškėjos prašymą, atsakovas priėmė 2022 m. kovo 9 d. nagrinėjamoje administracinėje byloje ginčijamą sprendimą (toliau – ir Sprendimas). Vadovaudamasis Nuostatų 13, 21, 45, 67–68 punktais, Sprendimu atsakovas atsisakė įregistruoti juridinį faktą (turto padalijimo faktą) dėl pareiškėjos ir jos sutuoktinio turto teisinio režimo Registre. Papildomai atsakovas paaiškino, jog pareiškėjos pateiktas (duomenys neskelbtini) santuokos liudijimo išrašas gali būti įregistruotas Registre kaip vedybų sutartis, jeigu pareiškėja pateiktų notaro ar kito kompetentingo Italijos pareigūno patvirtintą santuokos liudijimo papildymą (priedą), kuriame būtų nurodytas bent vienos iš santuoką sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro. Be to, atsakovas informavo, kad fiziniai asmenys nėra duomenų apie turto padalijimo faktus Registro teikėjai, todėl turto padalijimo faktas negali būti įregistruotas remiantis pareiškėjos prašymu.

14. Pareiškėja į bylos medžiagą pateikė elektroninio laiško kopiją, iš kurios matyti, kad ji kreipėsi į (duomenys neskelbtini) Civilinės metrikacijos tarnybą, prašydama išduoti santuokos liudijimo kopiją, kurioje būtų įrašytas pareiškėjos asmens kodas, nurodytas jos tapatybės kortelėje. Vis dėlto (duomenys neskelbtini) Civilinės metrikacijos tarnyba atsisakė tai padaryti, pažymėdama, jog ji negali įrašyti į santuokos liudijimo išrašą lietuviško asmens kodo, kadangi toks duomuo nesertifikuojamas. Taip pat pareiškėja pateikė (duomenys neskelbtini) (Savonos prov., Italija) notaro L. B. 2021 m. vasario 16 d. patvirtinimą, kuriame jis nurodė, jog pagal Italijos Respublikos civilinio kodekso 162 straipsnio 2 dalį sutuoktinių turto atskyrimo būdo pasirinkimas taip pat gali būti deklaruojamas ir santuokos registravimo akte.

15. Nesutikdama su atsakovo Sprendimu, pareiškėja su skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisumą, kuris 2022 m. birželio 29 d. sprendimu pareiškėjos skundą atmetė kaip nepagrįstą. Vilniaus apygardos administracinis teismas sprendime, be kita ko, nurodė, kad Nuostatų 67 punkte aiškiai nustatyti užsienio valstybėje sudarytos vedybų ar sugyventinių sutarties įregistravimui keliami reikalavimai. Vilniaus apygardos administracinio teismo vertinimu, nustatęs, kad vedybų sutartyje ar sugyventinių sutartyje nėra nurodytas bent vienos iš šių sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro, atsakovas turėjo ne tik teisę, bet ir pareigą netenkinti pareiškėjos prašymo.

16. Dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo pareiškėja su apeliaciniu skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teisumą.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

II.

17. Pareiškėja kreipėsi į atsakovą, prašydama Vedybų sutarčių registre įregistruoti turto juridinį faktą (turto padalijimo faktą) dėl I. J. ir C. B. turto teisinio režimo Vedybų sutarčių registre.

18. Vadovaujantis byloje aktualia Nuostatų redakcija, Vedybų sutarčių registre gali būti registruojamos: 1) vedybų sutartys, 2) sugyventinių sutartys dėl bendrai įgyto ir naudojamo turto padalijimo pasibaigus bendram gyvenimui, 3) turto padalijimo faktai, nurodyti Civiliniame kodekse. Vedybų sutartis šiame kontekste suprantama, kaip sutuoktinių susitarimas, nustatantis jų turtines teises ir pareigas santuokos metu, taip pat po santuokos nutraukimo ar gyvenant skyrium (separacija). Turto padalijimo faktas šiame kontekste suprantamas, kaip šalių sutartis ar teismo sprendimas, kuriuo padalyta bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė (žr. <https://www.registrucentras.lt/vedybos/>).

19. Nuostatų IV skyrius reglamentuoja Registro objektų registravimą. Šio skyriaus 21 ir 68 punktų turinys implikuoja teisinį reguliavimą, pagal kurį fiziniai asmenys turi teisę kreiptis į Vedybų sutarčių registrą, kaip duomenų tiekėjai, vieninteliu atveju – siekdami įregistruoti vedybų ar sugyventinių sutartį ar įrašyti sutarties pakeitimus, patvirtintus užsienio valstybėje, taip pat įrašyti duomenis apie tokios sutarties pabaigą. Kitaip tariant, nustatytas reguliavimas nesuponuoja pareiškėjos teisės prašyti atsakovo įregistruoti Nuostatų 13.3 punkte nurodyto Registro objekto – turto padalijimo fakto. Nuostatų 21 punkto turinys atskleidžia, kad duomenų teikėjais Registrui dėl turto padalijimo fakto yra tik notarai, patvirtinę turto padalijimo sutartis, šių sutarčių pakeitimus ar pabaigą (Nuostatų 21.1 punktas) bei Nuostatų 21.2 punkte išvardytus sprendimus priėmę teismai.

20. Iš nagrinėjamos bylos dalyką apibrėžiančių pareiškėjos apeliacinio skundo argumentų (pavyzdžiui, kad sutuoktiniai, sudarydami santuoką, *de jure* ir *de facto* sudarė ir deklaraciją, atitinkančią vedybų sutarties sampratą, kuri buvo įregistruota civilinės metrikacijos skyriuje (duomenys neskelbtini) (Italijoje), arba, kad įrašas santuokos registravimo akte faktiškai yra vedybų sutartis, nes šalys šiuo dokumentu susitarė dėl sutuoktinių turto teisinio režimo), išplėstinė teisėjų kolegija daro išvadą, kad pareiškėja iš tiesų siekė Vedybų sutarčių registre įregistruoti vedybų sutartį, atitinkamai lemiančią sutuoktinių turtinių teisių ir pareigų apimtį. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos santuoka buvo sudaryta

užsienio valstybėje ir santuokos registracijos akte yra pateikti duomenys apie sutuoktinių pasirinktą turto atskirumo teisinį režimą, pareiškėjos teisinė situacija prilygintina Nuostatų 68 punkte reglamentuotai situacijai, t. y. kai vienas iš sutuoktinių pageidauja įregistruoti vedybų sutartį, patvirtintą užsienio valstybėje.

21. Užsienio valstybėje sudarytų vedybų ar sugyventinių sutarčių registravimui Registre Nuostatų 67 punktą nustato aiškiai apibrėžtą imperatyvą – vedybų ar sugyventinių sutartyje turi būti nurodytas bent vienos iš šių sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Gyventojų registro. Šiuo aspektu svarbu pabrėžti, kad Registro tvarkytojas, kaip viešojo administravimo subjektas, veikia tik pagal jam teisės aktais suteiktus įgalinimus ir jam įstatymais nėra suteikta teisė pačiam rinkti duomenis ir įrodymus, patvirtinančius tam tikrų faktų buvimą ar nebuvimą. Taigi, nors visuotinai svarbus gero administravimo principas saisto Registro tvarkytoją kaip viešojo administravimo subjektą, vis dėlto jis neturi teisės savarankiškai spręsti apie kokių nors faktinių aplinkybių egzistavimą bei jas vertinti, nes jo pareiga – tik patikrinti, ar jam pateikti dokumentai atitinka teisės aktų reikalavimus. Vadinasi, nagrinėjamos bylos aplinkybėmis atsakovui tenka pareiga atsisakyti registruoti pareiškėjos pateiktą santuokos sudarymo liudijimo išrašą, kaip vedybų sutartį, nes pateiktas dokumentas neatitinka Nuostatų 67 punkte nustatyto reikalavimo – jame nėra nurodytas bent vienos iš šių sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro.

22. Kita vertus, pareiškėja sudarė santuoką kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje – Italijos Respublikoje. Pagal toje valstybėje galiojančią teisinę reguliavimą santuokos liudijime gali būti pažymimas ir sutuoktinių turtui pasirinktas taikyti teisinis režimas. Pareiškėjos ir jos sutuoktinio santuokos liudijimo išrašas atskleidžia, kad tokia dokumente nenurodomi asmens kodai atitinkamiems asmenims identifikuoti. Be kita ko, tokį pareiškėjos tapatybę identifikuojantį duomenį kompetentinga Italijos Respublikos institucija atsisakė įrašyti į santuokos liudijimo išrašą net ir pareiškėjai to konkrečiai paprašius.

23. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad duomenys apie pareiškėjos santuoką, įregistruotą Italijos Respublikoje, buvo įtraukti Lietuvos Respublikoje į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje ir aplinkybė, kad santuokos liudijimo išrašė nėra nurodytas pareiškėjos asmens kodas, šiuo aspektu nebuvo laikomas kliūtimi. Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija pastebi, kad nagrinėjamai administracinei bylai *ratione temporis* aktualus teisinis reguliavimas užsienio valstybėje įregistruotų santuokų apskaitos klausimu išties nenustatė jokie imperatyvaus reikalavimo, kad apskaitai teikiamame užsienio valstybės institucijos išduotame dokumente, patvirtinančiame santuokos įregistravimą, būtų nurodytas bent vieno atitinkamą santuoką sudariusio sutuoktinio asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro. Tačiau, kaip jau minėta, toks reikalavimas taikomas, siekiant Vedybų sutarčių registre įregistruoti užsienio valstybėje sudarytą vedybų sutartį.

24. Šiomis aplinkybėmis, išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, nagrinėjamoje administracinėje byloje susiklosčiusi situacija iš principo gali būti vertinama pagal SESV 21 straipsnį. Tiesiogiai veikiančia SESV 21 straipsnio 1 dalimi kiekvienam Sąjungos piliečiui užtikrinama teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (2002 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baumbast ir R prieš Secretary of State for the Home Department*, C-413/99, EU:C:2002:493, 94 punktą). Atsižvelgdama į tai, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 21 straipsnyje įtvirtinta ne tik teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, bet ir bet kokios diskriminacijos dėl pilietybės draudimas (2017 m. birželio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Freitag*, C-541/15, EU:C:2017:432, 31 p. ir jame nurodyta jurisprudencija), išplėstinė teisėjų kolegija daro prielaidą, kad nereikalingas atskiras nagrinėjamo klausimo vertinimas pagal SESV 18 straipsnį, įtvirtinantį, jog Sutarčių taikymo srityje, nepažeidžiant jose esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.

25. Pirmiausia pažymėtina, kad pareiškėjos teisinė padėtis yra nulemta jos, kaip ES pilietės, pasinaudojusios teise laisvai judėti, pasekmių: pareiškėja Lietuvos Respublikoje siekia įregistruoti vedybų sutartį, kurią sudarė registruodama santuoką kitoje ES valstybėje narėje. Taigi, nagrinėjamas ginčas nėra susijęs su išskirtinai vidaus situacija, kuri nepatektų į Sąjungos teisės taikymo sritį.

Situacijoms, kurios patenka į Sąjungos teisės *ratione materiae* taikymo sritį, priskirtinos situacijos, susijusios su Sutarties garantuojamų pagrindinių laisvių, be kita ko, kylančių iš SESV 21 straipsnyje įtvirtintos laisvės judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, įgyvendinimu (2011 m. gegužės 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, C-391/09, EU:C:2011:291, 62 p. ir ten nurodyta jurisprudencija).

26. Vadovaujantis Teisingumo Teismo praktika, Sąjungos pilietis visose valstybėse narėse turi būti taip pat teisiškai vertinamas, kaip toje pačioje situacijoje esantys tų valstybių narių piliečiai, todėl su laisvo judėjimo teise nesuderinama tai, kad tokio ES piliečio pilietybės valstybėje narėje jam būtų taikomas mažiau palankus statusas nei tas, kuris būtų taikomas, jeigu jis nepasinaudotų Sutartyje suteiktomis judėjimo galimybėmis (minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, C-391/09, 67 p.). Teisingumo Teismas taip pat yra aiškiai nurodęs, jog nacionalinės teisės aktais, dėl kurių kai kurie valstybės piliečiai atsiduria blogesnėje padėtyje tik dėl to, kad pasinaudojo teise laisvai judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje, ribojamos SESV 21 straipsnio 1 dalimi visiems Sąjungos piliečiams garantuojamos laisvės. Iš tiesų Sutartyje numatytos galimybės Sąjungos piliečių laisvo judėjimo srityje nebūtų visiškai veiksmingos, jei valstybės narės pilietį nuo pasinaudojimo jomis būtų galima atrasyti sudarant kliūtis jam apsigyventi kitoje valstybėje narėje jo kilmės valstybės teisės aktais, dėl kurių jis atsidurtų mažiau palankesnėje padėtyje vien dėl to, kad pasinaudojo šiomis galimybėmis (2016 m. gegužės 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Charles Kohll ir Sylvie Kohll-Schlessler prieš Directeur de l'administration des contributions directes*, C-300/15, EU:C:2016:361, 42–43 p. ir juose nurodyta jurisprudencija). Taigi, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, valstybės narės pilietis, kuris, kaip Sąjungos pilietis, pasinaudojo teise laisvai judėti ir apsigyventi kitoje nei savo kilmės valstybėje narėje, gali remtis jam, kaip Sąjungos piliečiui, priklausančiomis teisėmis, be kita ko, numatytomis SESV 21 straipsnio 1 dalyje, taip pat prireikus savo kilmės valstybės narės atžvilgiu (2022 m. birželio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Rzecznik Praw Obywatelskich*, C-2/21, EU:C:2022:502, 36 p.).

27. Aptartos Teisingumo Teismo praktikos kontekste išplėstinei teisėjų kolegijai kyla abejonių, ar Nuostatuose įtvirtintas reglamentavimas gali būti vertinamas, kaip galintis paveikti, t. y. apriboti Sąjungos piliečių judėjimo laisvę, kaip tai suprantama pagal SESV 21 straipsnį.

28. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad Lietuvos Respublika nedalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime pagal 2016 m. birželio 9 d. Tarybos sprendimą (ES) 2016/954, kuriuo leidžiama tvirtiau bendradarbiauti tarptautinių porų turto teisiniam režimui (sutuoktinių turto teisiniam režimui ir registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms) taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje. Atitinkamai, 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, Lietuvos Respublikai yra netaikytinas.

29. Taigi, nagrinėjamu klausimu nesant taikytinų Sąjungos teisės aktų, išplėstinės teisėjų kolegijos manymu, Lietuvos Respublika savo vidaus teisės sistemoje turi sureguliuoti nacionalinėje teisėje numatytas procedūras, skirtas užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai, taip, kad, pirma, šios procedūros nebūtų mažiau palankios, nei taikomos vidaus teisės sistema grindžiamoms teisėms (lygiavertiškumo principas), ir, antra, dėl jų neturi tapti praktiškai neįmanoma arba pernelyg sunku naudotis Sąjungos teisės sistemoje nustatytais teisėmis (veiksmingumo principas) (pagal analogiją žr. 2017 m. birželio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Mircea Florian Freitag*, C-541/15, EU:C:2017:432, 2014 m. liepos 3 d. sprendimą *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, sujungtose bylose C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041 ir kt.).

30. Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad, vadovaujantis Nuostatuose įtvirtintu reguliavimu, reikalavimas, kad vedybų sutartyje būtų nurodytas bent vienos iš šių sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro, taikytinas tik užsienio valstybėse

sudarytų vedybų sutarčių atveju. Taigi, minėtas reikalavimas Nuostatuose *expressis verbis* nenustatytas Lietuvos Respublikoje sudaromoms vedybų sutartims.

31. Kita vertus, galima daryti prielaidą, kad aptariamas skirtingas požiūris dėl reikalavimo vedybų sutartyje nurodyti asmens kodą yra nulemtas reglamentavimo, pagal kurį duomenis apie Lietuvos Respublikoje sudarytas vedybų sutartis Registrui teikia tik atitinkamas sutartis patvirtinę notari (Nuostatų 21.1 punktas), o fiziniams asmenims tokia duomenų teikimo teisė nesuteikta. Kitaip tariant, toks reguliavimas implikuoja, kad Lietuvos Respublikoje vedybų sutartis sudarant notarine tvarka (ir notarams teikiant apie jas duomenis Registrui) užtikrinamas tokias sutartis sudariusių asmenų tapatybės tikslus identifikavimas. Tačiau užsienio valstybėse sudarytų vedybų sutarčių atveju duomenis Registrui teikia patys tokias sutartis sudarę fiziniai asmenys. Todėl, be kita ko, atsižvelgiant į labai riboto pobūdžio Registro tvarkytojo turimus įgaliojimus (šios nutarties 21 p.), manytina, kad reikalavimas tiksliai identifikuoti atitinkamą vedybų sutartį sudariusių asmenų tapatybę yra ne tik neginčytinai svarbus, bet iš esmės būtinas viešojo intereso labui.

32. Vis dėlto pastebėtina, kad Nuostatuose nėra numatyta jokia kita užsienio valstybėje sudarytos sutarties šalių identifikavimo alternatyva. Taigi, vedybų sutartį sudarius užsienio valstybėje, kurioje asmens kodai tokios sutarties sudarymo tikslu nėra naudojami, Nuostatų 67 punkte nustatytas reikalavimas tiesiogiai užkerta kelią atitinkamos sutarties registravimui Registre. Atitinkamai, tokioje valstybėje vedybų sutartį sudarę asmenys, nesant galimybės iš kompetentingų tos valstybės institucijų gauti sutarties papildymą (priedą), kuriame būtų nurodytas bent vienos iš sutartį sudariusių šalių asmens kodas, turėtų Lietuvos Respublikoje kreiptis į notarą dėl naujos vedybų sutarties sudarymo ir registravimo Registre. Kitaip tariant, aptariama situacija determinuoja arba dėl dvigubos administracinės procedūros (asmens kodų nenaudojančioje užsienio valstybėje, o vėliau ir Lietuvos Respublikoje) dėl vedybų sutarties sudarymo ES piliečių patiriamus (finansinius, laiko ir kt.) kaštus, arba tokių nepageidaujamų pasekmių nulemtą racionalų ir dėsningą apsisprendimą vengti vedybų sutarties sudarymo užsienio valstybėje.

33. Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija siekia pabrėžti, kad teisė laisvai judėti įgyvendinama Sąjungos piliečiui suteikiant galimybę laikinai vykti į kitą nei jo kilmės valstybę narę darbo, studijų ar laisvalaikio tikslais. Ši teisė taip pat apima teisę laikui bėgant įsikurti kitoje valstybėje narėje ir joje kurti savo gyvenimą (2021 m. vasario 11 d. generalinio advokato H. S. Ōe išvada byloje *A dalyvaujant Latvijas Republikas Veselības ministrija*, C-535/19, EU:C:2021:114, 146 p.). Tokiomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegijai kyla abejonių, ar aptartas teisinis reguliavimas neturėtų būti vertinamas, kaip atgrasantis Sąjungos piliečius nuo SESV 21 straipsnyje jiems suteiktos judėjimo laisvės įgyvendinimo. Konkrečiai, išplėstinė teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalis turėtų būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinį teisinį reguliavimą, pagal kurį Vedybų sutarčių registre negali būti registruojama kitoje ES valstybėje narėje sudaryta vedybų sutartis, jei tokioje sutartyje nenurodytas bent vienos iš sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro, kai tokiomis, kaip nagrinėjamos bylos aplinkybėmis, valstybės narės, kurioje tokia sutartis sudaryta, kompetentingos institucijos atsisako pateikti atitinkamu asmenį identifikuojančiu duomeniu papildytą sutarties išrašą.

III.

34. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinės instancijos teismas administracinėms byloms (Administracinių bylų teisenos įstatymo 21 straipsnis), todėl iškilus Europos Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo klausimui, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (SESV 267 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsnis).

35. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniams santykiams aktualios Europos Sąjungos teisės normos aiškinimo bei taikymo, yra tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išsiaiškinti SESV 21 straipsnio 1 dalį. Atsakymas į šios Nutarties rezoliucinėje dalyje

nurodytą klausimą turėtų esminę reikšmę nagrinėjamai bylai, nes sudarytų prielaidas, be kita ko, užtikrinant Sąjungos teisės viršenybę, nedviprasmiškai ir aiškiai nuspręsti dėl byloje aktualaus reikalavimo, taikytino užsienio valstybėse sudarytų vedybų sutarčių registravimui Vedybų sutarčių registre, taip pat sudarytų prielaidas vienodai nacionalinių teismų praktikai.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 100 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 137 straipsniu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės.

Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiuo byloje reikšmingu klausimu:

„Ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalis turėtų būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinį teisinį reguliavimą, pagal kurį Vedybų sutarčių registre negali būti registruojama kitoje ES valstybėje narėje sudaryta vedybų sutartis, jei tokioje sutartyje nenurodytas bent vienos iš sutartį sudariusių šalių asmens kodas, suteiktas Lietuvos Respublikos gyventojų registro, kai tokiomis, kaip nagrinėjamos bylos aplinkybėmis, valstybės narės, kurioje tokia sutartis sudaryta, kompetentingos institucijos atsisako pateikti atitinkamu asmenį identifikuojančiu duomeniu papildytą sutarties išrašą“.

Nagrinėjamą administracinę bylą sustabdyti iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Ernestas Spruogis

Arūnas Sutkevičius

Milda Vainienė

Skirgailė Žalimienė